

Matti Mäkelä

18.5.2022

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 14.4.2022, VN/4507/2021

Metsäteollisuuden lausunto valmistelutyöryhmän ehdotuksesta maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaksi

Pydyttynä lausuntona ehdotuksesta maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaksi Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

1 Yleistä

Metsäteollisuus kannattaa maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman lähtökohtaa, joka perustuu hallituksen Vuosaaren ilmastokokouksessa tehtyyn linjaukseen. Sen mukaan maankäyttösektorilla toteutetaan lisätoimia, joiden vuotuinen nettovaikutus on vähintään 3 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia vuoteen 2035 mennessä. Metsäteollisuuden mielestä ehdotus ilmastosuunnitelmaksi on laadittu asiantuntevasti ja tutkimukseen perustuen. Metsäteollisuus lisäksi kiittää maa- ja metsätalousministeriötä siitä, että useita ehdotuksessa esitettäviä toimenpiteitä alettiin toimeenpanna jo heti hallituskauden alussa. Kokonaisuudessaan ehdotus antaa erinomaiset lähtökohdat maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman viimeistelylle.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa tunnistettiin hyvin sektorin päästöihin sekä nieluihin ja niiden pysyvyyteen liittyvät epävarmuudet. Metsäteollisuus katsoo, että nykyisen hallituksen aikana käynnistynyt Hiilestä kiinni -kokonaisuus tuottaa tärkeää tutkimustietoa aiheeseen liittyen. Tutkimusta ja kehitystyötä tarvitaan kuitenkin myös jatkossa. Ilmastomuutoksen jatkuessa esimerkiksi Suomen metsien tuhoriskit kasvavat, mikä korostaa entisestään tarvetta metsien elinvoimaisuutta turvaavalle metsien hoidolle. Jatkossa tarvitsemme ennakoivaa ja aktiivista metsänhoitoa entistä enemmän.

Metsäteollisuuden mielestä ilmastosuunnitelman tavoitteen saavuttaminen pitäisi toteutua esitetyillä toimenpiteillä, vaikka maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteisiin liittyikin merkittäviä epävarmuuksia. Ilmastosuunnitelmassa esitetään alustavina ilmastovaikutuksina, että helpoiten arvioitavien toimenpiteiden kokonaisuus muodostaisi yhteenlaskettuna 3,38-3,58 miljoonan hiilidioksidiekvivalenttitonnin vaikutuksen. Lisäksi ehdotus sisältää lukuisia muita toimenpiteitä, joiden ilmastovaikutuksen suuruutta ei luonnoksessa arvioitu. Kokonaisuus sisältää siten merkittävän puskurin siltä varalta, että osa toimenpiteistä tuottaisi nyt arvioitua heikomman tuloksen. Todelliset vaikutukset voivat olla toki myös suurempia kuin nyt arvioidaan.

Metsäteollisuus toteaa, että maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman ehdotuksessa tuodaan kattavasti esille kansainvälinen ja kansallinen toimintaympäristö mukaan lukien

Matti Mäkelä

18.5.2022

aiheeseen liittyvä sääntely sekä päästöjen kehitys vuodesta 1990 ja odotettava päästöjen ja poistumien kehitys. Metsätalouden toimintaympäristön lisäksi suunnitelmassa tulisi kuvata kuitenkin myös metsäteollisuuden kansantaloudellista merkitystä ja toimintaympäristöä, koska muun muassa puutuotteiden hiilivarastojen myötä myös teollisuus kytkeytyy suoraan maankäyttösektorin ilmastopolitiikkaan. Lisäksi metsäteollisuus aikaansaa merkittävää ilmastohyötyä korvaamalla uusiutumattomista raaka-aineista valmistettuja tuotteita.

Metsäteollisuus esittää huomiona, että valmisteilla olevan EU-sääntelyn kuvaaminen on erityisen haastavaa, koska lukuisat maankäyttösektoriin liittyvät aloitteet voivat vielä muuttua lainsäädäntöprosessissa. Metsäteollisuus katsoo, että lopullinen versio kirjoitettaisiin siten, ettei kyseinen taustaosio vanhenisi aloitteiden valmisteluprosessien edetessä.

2 Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa esitettävät toimenpiteet

Metsäteollisuus kiittää maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman valmistelijoita hyvästä tilannetajusta koskien Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan muuttamaa toimintaympäristöä. Metsäteollisuus korostaa, että ehdotettava toimenpiteiden kokonaisuus tulee muodostaa ottaen huomioon muuttunut maailmantilanne. Maankäyttösektorin tuottamat kotimaiset raaka-aineet korostuvat muuttuneessa tilanteessa osana huoltovarmuuden turvaamista ja hyvinvointiyhteiskunnan säilyttämistä. Lisäksi metsäteollisuus muistuttaa maankäyttösektorin ilmastotoimien kytköksestä hiilivuodon riskiin. Vaikka ehdotuksessa ei hiilivuotoriskiä kovin kattavasti käsitelty, toimenpidekokonaisuus on koostettu metsäteollisuuden arvion mukaan hiilivuotoriskiä minimoiden.

Metsäteollisuus katsoo, että Metsähallituksen omistajapoliittisten linjausten toimeenpano on perusteltu toimenpide osana ilmastosuunnitelman kokonaisuutta. Metsäteollisuus kuitenkin esittää tarkennettavaksi, että omistajapoliittisten linjausten toimeenpanolla tulisi toteuttaa metsien kasvua ja pinta-alaa lisääviä toimenpiteitä sekä soveltuvin osin turvemaiden maaperäpäästöjen ehkäisyyn keskittyvää metsänhoitoa. Esitetystä kirjauksesta ei avata lainkaan Metsähallitusta koskevien linjausten sisältöä. Tarkentaminen olisi tärkeää myös siitä lähtökohdasta, että kirjauksen seurauksena ei lähdettäisi toteuttamaan esimerkiksi huoltovarmuutta heikentäviä toimenpiteitä.

Kuten ehdotuksessa tuodaan hyvin esille, metsän raivaus etenkin turvemaidella tuottaa merkittäviä päästöjä, joiden ehkäisy olisi tutkimukseen perustuen äärimmäisen kustannustehokasta. Metsäisessä Suomessa metsäkadosta ei päästäne kokonaan eroon, mutta metsäkadon merkittävä vähentäminen on äärimmäisen tärkeää. Jäljelle jäävän metsäkadon kompensoimiseksi joutoalueiden ja heikkokuntoisten peltojen metsitys on tärkeä ilmastopoliittinen toimenpide, johon tulee maanomistajia jatkossakin kannustaa.

Metsäteollisuus esittää, että joutoalueiden metsitystuen jatkosta linjattaisiin osana maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman kokonaisuutta eikä vasta 2023 aikana. Maanomistajat ovat ottaneet nykyisen tuen hyvin vastaan, vaikka nykyistä kannustinta

Matti Mäkelä

18.5.2022

olisi mahdollista säätää hallinnollisesti kevyemmäksi. Nykyisen määräaikaisen tukilainsäädännön voimassaolo päättyy vuoden 2023 lopussa. Metsäteollisuus muistuttaakin, että eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta totesi kuluvan vuoden talousarvioesitystä käsiteltäessä, että metsitykselle on tärkeää varmistaa riittävät kannustimet myös vuoden 2023 jälkeen.

Ehdotuksessa esitetään maankäytön muutosmaksua tai raivauksen lupamenettelyä kaikelle maankäytön muutokselle. Metsäteollisuus kannattaa maankäytön muutosta hidastavien vaikuttavien toimien toimeenpanoa, mutta korostaa huolellisen valmistelun merkitystä aiheeseen liittyen. Mikäli Suomessa alettaisiin valmistella maankäytön muutosmaksua, seurauksena olisi todennäköisesti maankäytön muutoksen huomattava lisääntyminen useana vuonna maanomistajien ennakoidessa tilannetta. Tämä ei lyhyellä aikavälillä johda toivottuun lopputulokseen. Metsäteollisuus katsoo, että verolainsäädäntöön tehtävät luovutusvoittoveroja koskevat muutokset voisivat olla yksi tarkoituksenmukainen keino vähentää maankäytön muutosta ilman haitallisia markkinavaikutuksia. Maanviljelijöiden tarve raivaukselle vähentyisi, jos pelto- ja metsätilamarkkinoilla tarjontaa saataisiin edistettyä.

Metsäteollisuus toteaa, että hiilensidonnan ja varastojen vapaaehtoisien markkinoiden kehittämisessä tulee edetä harkiten. Markkinoiden kehittämisessä tulee asettaa lähtökohdaksi komission kestävän hiilenkierron tiedonannon linjaus, jonka mukaan markkinoiden kehittäminen on yksi keino saavuttaa jäsenmaille asetettuja ilmastopoliittisia tavoitteita. Tämä on tärkeää, jotta Suomi voi saada tavoittelemansa nielujoustot käyttöön. Lisäksi kyseisten markkinoiden kehittämisessä on äärimmäisen tärkeää ohjata toimintaa toimenpiteisiin, jotka eivät aiheuta ympäristölle ja taloudelle vahingollista hiilivuotoa. Esimerkiksi Uuden-Seelannin tai Kalifornian mallit metsin kytkeä osaksi yleistä hiilimarkkinaa eivät ole tutkimusten mukaan olleet menestyksekkäitä juuri hiilivuodon takia.

3 Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimeenpano

Metsäteollisuus toteaa, että maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimeenpanon tulee jatkossakin kuulua ministeriölle, joka vastaa maatalouden ja metsätalouden substanssilainsäädännön valmistelusta. Ilmastopoliittikan painoarvon kasvaessa ehdotuksessa esitetyt lisäresurssit ovat perusteltuja.

Metsäteollisuus ry

Jyrki Peisa
Vt. toimitusjohtaja